

יהדות התפוצות - רקע קצר ונתונים

אוכלוסיית היהודים בעולם נאמדת בכ-15.7 מיליון נפש. כמחצית מהעם היהודי מתגורר במדינת ישראל, והמחצית השנייה פזורה בעשרות מדינות ברחבי העולם. העם היהודי מרוכז כיום בשני מרכזים דומיננטיים: מדינת ישראל 7,200.00 וארה"ב הקהילה היהודית הגדולה ביותר מחוץ לישראל 6,300.00

מדינות נוספות בהן ריכוז יהודי משמעותי: צרפת- הקהילה הגדולה ביותר באירופה 440.000 קנדה (כ-400 אלף), ובריטניה (כ-312 אלף)

יהדות התפוצות מתאפיינת במנעד רחב של זהויות ודרכי השתייכות לעם היהודי. פסיפס זה נע בין קהילות אורתודוקסיות הדבקות באורח חיים הלכתי, דרך הזרמים הרפורמיים והקונסרבטיביים, ועד ליהודים המגדירים את זהותם על בסיס זיקה תרבותית, היסטורית או לאומית, ללא מחויבות דתית מובהקת.

בעוד שהאוכלוסייה היהודית בישראל צומחת באופן עקבי, בקהילות רבות בתפוצות ניכרת מגמה של הזדקנות ושיעורי ילודה נמוכים, לצד תהליכי התבוללות ונישואי תערובת המגיעים ליותר מ-70%.

עמיות יהודית

מושג המגדיר את מכלול יחסי הגומלין המתקיימים בין חלקי העם היהודי בישראל ובתפוצות. עמיות מדגישה את הסולידריות ואת השאיפה לעשייה משותפת, מתוך הכרה בעושר התרבותי ובמגוון הזהויות המרכיבים את העולם היהודי המודרני. הגדרת היהדות כ"עמיות" מאפשרת ליהודי התפוצות לשמר זיקה עמוקה ומחויבות למפעל הציוני ולעם ישראל, תוך שהם נותרים חלק בלתי נפרד מהמדינה בה הם חיים. בכך, הופכת העמיות את השייכות היהודית למודל של "משפחה רב-לאומית" החוצה גבולות גיאוגרפיים.

מערך פעילות

מטרות השיעור

- התלמידים יבינו את המושג "יהדות התפוצות"
- יכירו את הפיזור של היהודים בעולם
- יחזקו תחושת שייכות וזהות אישית

פעילות: "מאיפה אנחנו?" המורה כותבת על הלוח:

אני מ _____

המשפחה שלי מ _____

אפשר להרחיב: מה היית רוצה לספר על המדינה ממנה באת? למה אתה מתגעגע?
התלמידים משתפים

הסבירו בקצרה לתלמידים על שבוע התפוצות לפי ההסבר הנ"ל. כולל הגדרה של תפוצה:
היהודים בעולם.

המורה מציגה על הלוח את מפת יהדות התפוצות
הסבר קצר (בשפה מותאמת):

- יש כ-15 מיליון יהודים בעולם
- חצי בישראל וחצי במדינות אחרות.
- יש הרבה יהודים בארה"ב, צרפת, קנדה ואירופה

דילמות: (אפשר בקבוצות או ככיתה)

1. חשוב לשמור על המסורת או להשתלב במדינה?

2. עדיף לחיות בישראל או בתפוצות? למה?

3. האם חשוב לשמור קשר עם יהודים בעולם? אם כן למה? אם לא- למה?

4. בקשו מהתלמידים לחפש את ארץ המוצא שלהם על המפה ולומר משפט על הקהילה מהם
הגיעו.

פעילות כתיבה יצירתית:

התלמידים יכתבו מכתב לחבר או בן משפחה שנמצא במדינה ממנה עלו.

במכתבם יתייחסו לנקודות הבאות:

פתיחה- מה שלומך?, מה חדש עם החברים/ משפחה שלנו?

עובדות על ישראל

מה טוב לי ומה אני אוהב בישראל

מה קשה לי ולמה?

מה הכי חסר לי בישראל? למה אני מתגעגע במדינה ממנה הגעתי?

בארץ המוצא יש..... וזה יכול לעזור לישראל כי....

אני חושב/ת שגם את/ה יכול/ה לעזור לישראל...